

KOSTIMEES 17.06.08

Koreograaf, kes julgeb jutustada

BALLETI ESIETENDUS

«Bernarda Alba maja»

Koreograaf-lavastaja
Marina Kesler

Tallinna balletikooli gala raames
14. ja 15. juunil Estonia kontserdisaalis

HEILI EINASTO
tantsukriitik

Marina Kesler Foto: Toomas Huik

Igal kevadel toimub Tallinna balletikooli galakontsert, mis annab võimaluse heita pilk tulevastele elukutsetele tantsijatele ja näha ka uusi lühilavastusi või tantsmeie nüüdiskoreograafidelt.

Leheruum ei võimalda pikevalt analüüsida tänavuse, pedagoog Tiiu Randviiru 70. sünnipäevale pühendatud gala etteasteid, küll aga jäi I osas (kolmandat ei vaadanud) silma kriipima asjaolu, et esitatud etteastetes puudus tantsulisus; tegu oli üksnes püüdega korrektselt sooritada liikumisjadasid.

Näis, nagu ei saaks noored tantsijad aru, et liigutustel on olemas ka mingi sisu – et esitatud soolod, duetid või rühmanumbrid ei ole pelgalt võimlemisharjutused, vaid need väljendavad midagi: kas tegelaskuju (või tantsu enda) meeoleolu, iseloomu, muusikalist emotsiooni vms.

Ei pelga jutustusi

On muidugi tore, et kõrvuti klassikapärilitega olid galal väärilise koha leidnud moodsamad numbrid (nt Jane Raidma Grahmi-tehnikale tuginev «The Mission» ja Marina Kesleri džässilik-sensuaalne «Mambo»), aga unustatud oli see «pisi», et liigutuse väline kuju

on vaid üks ja voollemisi kõrvaline osa tantsus; tähtsam on emotsionaalne, vaimne, kinesioloogiline, muusikaline või muu sisu ja et kui seda pole, ei saa rääkida tantsust, saati siis veel kunstist.

Mõlemad ülalmainitud tööd olid suurepäraseks näiteks sellest, kuidas neid stiile esitada EI tohi.

Seda rõõmustavam oli näha, et Marina Kesleri lavastatud «Bernarda Alba majas» olid noored tantsijad (lõpetajad Tatjana Mihhailova, Ksenia Bepalova, Nadežda Antripenko ning II kursuse õpilased Aleksandra Rebmann, Ksenia Seletskaja ja Jevgeni Grib) rollides n-ö sees ning suutsid luua usutavad karakterid.

Küllap toetas neid tugev lavastus – Marina Kesleri teoste tugev külg on selge, kandev dramaturgia; tema tantsulavastused on hästi üles ehitatud ja karakterid teatraalsete vähenditega välja joonistatud. Kesler on üks väheseid kaasaegseid koreograafe, kes julgeb pakkuda tantsulisi, loogiliselt üles ehitatud jutustusi, kartmata, et teda vanamoeliseks peetakse.

Tõepoolest tundub hirm narratiivsuse ees liialdatuna, arvestades, et inimesed mõtestavad elu lugude kaudu: lugude najal kasvatakse üles, lugudes elatakse ja oma elust kujundatakse mõtestatud lugusid.

Federico Garcia Lorca näidendi motiividel loodud «Bernarda Alba maja» on täis pinget: siin on türanlik, koolipreililik ema Bernarda (Jane Raidma), viis allasurutud unistuste ja seksuaalsusega tütar, koolilane Pepe, kes kihlub vanima tütreaga, aga armub nooremasse, kes end lõpuks ahastuses üles poob.

On jutustus, on tegelased, on kired, mis üht- või teistpidi kajastavad ka koreograafias. Kesleri koreograafia on nutikas: see on arukalt kokku keevitatud liikumisjadade ahel, milles on oluline koht ootamatutel kehapööretel või jalapainetel; stiililt post-kylianistlik või post-ekilil, avara, kuid murduva joonega.

Rõhuga välisel efektil

Paraku ei kasva liikumine välja mitte tegelase iseloomust ega tegevusest, vaid liikumise rõhuasetus on eelkõige välisel efekttil; sellel, kuidas see välja paistab (mitte, kuidas see paremini kajastaks tegelase sisetunnet või sündmuse käiku).

Noortele tantsijatele oli koreograafia – nende esitust vaadates – arusaadav ja nauditav; aplausi järgi tundus, et publikule meeldis – tegemist oli igati sobiva lavastusega selle sündmuse raames. Noored Tiiu Randviiru õpilased esitasas rõhvalt tema endise õpilase leidlikku loomingu – igati väärikas kingitus kevadel juubelit tähistanud pedagoogile.